

УДК 658.334

РОЛЬ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ДОТРИМАННІ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ОСВІТУ

М.О. Євдокимова

Одеський національний університет ім. Іллі Мечникова, Одеса, Україна

Євдокимова М.О. Роль корпоративної соціальної відповідальності у дотриманні прав людини на освіту.

Представлено наукову дискусію з приводу інтерпретації Корпоративної Соціальної Відповідальності(КСВ). Визначено типи КСВ, встановлено взаємозв'язок КСВ та реалізації права на освіту, висвітлено глобальні ініціативи з прав людини в освіті.

Ключові слова: відповідальна освіта, сталий розвиток, корпоративна соціальна відповідальність, права людини, менеджмент-освіта, бізнес-освіта

Євдокимова М.А. Концептуальные основы корпоративной социальной ответственности бизнес этики и прав человека в современном обществе.

Представлена научная дискуссия, рассмотрена интерпретация Корпоративной Социальной Ответственности (КСО). В работе определены типы КСО, установлена взаимосвязь КСО и бизнес этики, освещены глобальные инициативы по бизнесу и правам человека в современной модели бизнес образования.

Ключевые слова: ответственное образование, устойчивое развитие, корпоративная социальная ответственность, деловая этика, бизнес и права человека

Yevdokimova M.O. Conceptual principles of corporate social responsibility, business ethics and human rights in modern society.

In this scientific article our discussion considered in interpretation of Corporate Social Responsibility (CSR). This work defined types and interrelation between CSR, and business ethics, highlights global initiatives on business and human rights in the contemporary business education.

Keywords: responsible education, sustainable development, corporate social responsibility, business ethics, business and human rights

На сучасному етапі розвитку українських міждержавних бізнес-процесів та ділового співробітництва з іноземними партнерами, українська бізнес спільнота потребує активного розвитку сучасної моделі соціально відповідальній поведінці бізнесу. Цей фактор має бути ключовим у покращенні рівня ділової активності та впевненості іноземних партнерів в стійкому розвитку економічних процесів української держави.

Для підвищення конкурентоспроможності України, як провідного гравця на міжнародній арені, зростання її іміджу, покращення інтеграційних процесів з європейською спільнотою, розширення взаємовигідного інвестиційного співробітництва з іноземними партнерами, стає необхідним розробка національної концепції сучасних вимог Корпоративної Соціальної Відповідальності (КСВ), та упровадження її в українську бізнес-практику, що внесе зміни до стратегічних орієнтирів бізнесу в контексті української КСВ. Національні корпорації усвідомлюють що роль бізнесу є не тільки у погляді суб'єкта економічної діяльності, але також, це є механізм соціального розвитку країни. Бізнес спільнота починає демонструвати свою прихильність до неекономічних цінностей дотримуючись кодів ділової етики, затверджують статuti соціальної відповідальності та приєднуються до стандартів КСВ запропонованих міжнародними інститутами.

Урядовці використовують закони і правила, для орієнтування бізнесу діяти як відповідальний громадянин суспільства а саме будувати у своїй діяльності етичну поведінку бізнес процесів. Етика в бізнесі неявно регулює напрямки та деталі поведінки, які лежать за межами урядового контролю. Крім існуючої нормативної бази, яка може залишатися суто декларативною, існують ще інші методи підвищення етичної компетенції корпорацій, а саме освіта персоналу. Все більшого розповсюдження набуває практика навчання персоналу всіх рівнів компанії – від керівництва до виконавців – «етичні тренінги». Робітники знайомляться з етикою бізнесу, що підвищує їхнє сприйняття моральних проблем, які виникають у практичній діяльності підприємств [1] що надає їм розуміння, яку відповідальність несе бізнес перед спільнотою та громадянами в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Сам термін «корпоративна соціальна відповідальність» уперше був сформульований Генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном тільки у 1999 році. Існують декілька визначень цього поняття. Економічні та правові аспекти КСВ останнім часом знайшли висвітлення в роботах українських науковців, зокрема, В. Воробєя, Л. Денисюка, Р. Колиско, Р. Краплич, Є.Б. Кубко, О. Лазаренко, Л.Г. Лаптевої, М. Саприкіної, В.В. Сміренського, М. Стародубської та інших. Проте в сучасних умовах глобальних економічних викликів назріла нагальна потреба в дослідженні новітньої парадигми корпоративної соціальної відповідальності, її механізму, сучасних концепцій і шляхи імплементації світового досвіду застосування КСВ у діяльності національних компаній [2]. В іноземній науковій літературі розповсюджений підхід, коли КСВ розглядають як просування практик відповідального бізнесу, які приносять користь бізнесу і суспільству і сприяють соціальному, економічному і екологічно стійкому розвитку шляхом максимізації позитивного впливу бізнесу на суспільство і мінімізації негативного [3].

Вирішення невирішених раніше частин загальної проблеми

Походження концепцій КСВ, шляхи їхнього розвитку, характер участі зацікавлених сторін, регулювання та економічний ефект від її впровадження є об'єктом досліджень багатьох міжнародних організацій та індивідуальних науковців в Україні і світі. Корпораціям пропонується вести себе соціально відповідально, тим не менш, в бізнесі та академічному світі існує невизначеність щодо того, як КСВ повинна бути визначена. На думку професора VanMarrewijk [4], велика визначення КСВ часто можуть бути суб'єктивно змінені в бік інтересів конкретних економічних суб'єктів, що запобігає розвитку і реалізації концепції КСВ.

Метою статті є визначення актуального поняття корпоративної соціальної відповідальності.

Для досягнення окресленої мети виконано низку завдань:

- проаналізовано джерела з інтерпретації КСВ;
- узагальнено складові, концепції, підходи до інтерпретації КСВ;
- виявлено необхідність вирішення протиріччя щодо сутності КСВ;
- наведено перелік організацій та ініціатив із дослідження КСВ;
- сформульовано визначення КСВ;
- обґрунтовано зв'язок КСВ та права на освіту як фактор стійкого економічного зростання корпорації;
- конкретизовано основні аспекти реалізації КСВ для ефективної реалізації права людини на освіту.

Виклад основного матеріалу дослідження

За останні два десятиліття, соціальна та етична поведінка підприємств була в центрі уваги

громадських дебатів. Термін КСВ став популярним в 1960-ті роки. Він використовувався як синонім юридичної і моральної відповідальності [5]. Згідно з думкою американської професорки Донни Дж. Вуд (1991), корпоративна соціальна відповідальність (корпоративна совість, корпоративне громадянство або стійкість відповідального бізнесу), існує як форма корпоративного саморегулювання яка інтегрована в бізнес-модель. КСВ функціонує як механізм саморегулювання, за допомогою якого проводять моніторинг діяльності бізнесу та забезпечують дотримання законів, етичних норм та міжнародних стандартів [6].

Соціологи зацікавилися КСВ в контексті теорій глобалізації, неолібералізму і пізнього капіталізму. Деякі соціологи розглядають КСВ як форму капіталістичної легітимності і, зокрема, відзначають, що те, що почалося як громадський рух проти розкутої корпоративної влади було перетворено корпораціями в «бізнес-модель» і пристрої «управління ризиками», часто з сумнівним результатом [7] КСВ повинна допомогти місії організації, а також бути керівництвом до того, що компанія несе відповідальність за своїх споживачів та перед соціальною спільнотою в цілому. Поняття КСВ розглядається, з одного боку, як загальна назва для теорії корпорацій, що підкреслює відповідальність корпорацій за відтворення, взаємодію з навколишнім середовищем, з іншого боку, КСВ відображає конкретні ідеї отримання прибутку, відіграючи важливу роль у благополуччі соціальної спільноти в більш широкому сенсі [8]. З точки зору способу взаємодії корпорації із навколишнім середовищем виділяють чотири складові КСВ:

- економічна відповідальність генерувати прибуток через надання суспільству корисних товарів та послуг;
- юридична відповідальність – це виконання вимог законодавства;
- етична відповідальність компанії поважати своїх співробітників, клієнтів і суспільство в цілому;
- благодійна відповідальність.

Визначення КСВ представлені в табл. 1.

Дослідження показує, що термін «корпоративна соціальна відповідальність» – це бізнес-підхід, який сприяє сталому розвитку шляхом надання економічних, соціальних та екологічних вигод для всіх зацікавлених сторін. КСВ являє собою концепцію з багатьма визначеннями і практикою. КСВ – це дуже широке поняття, яке застосовується для вирішення різних проблем та розвитку різноманітних аспектів, таких, як права людини, корпоративне управління, охорона здоров'я і безпеки, екологічні наслідки, умови праці та внесок в економічний розвиток. Для цілей дослідження зафіксуємо, що під КСВ розуміємо формування взаємовигідних стосунків бізнесу та суспільства у цивілізованому світі.

Таблиця 1. Визначення КСВ

№	Джерело	Сутність визначення
1.	Європейська комісія (European Commission) [9]	Процес з інтеграції соціальних, екологічних, етичних прав людини і стурбованість за споживачів в основній стратегії діяльності компанії.
2.	Всесвітня Рада Підприємців зі Сталого Розвитку [10]	Триваюча прихильність бізнесу зробити свій внесок в економічний розвиток, підвищення якості життя працівників та їх сімей, а також співтовариства і суспільства в цілому.
3.	Проект Політики Глобальної Корпоративної Соціальної Відповідальності [11]	Бізнес-практика, заснована на етичних цінностях і поваг до працівників, суспільства і навколишнього середовища.
4.	Організація Об'єднаних Націй з Промислового Розвитку [12]	Концепція управління в якій компанії інтегрують соціальні та екологічні проблеми у своїх ділових операціях та взаємодії із зацікавленими сторонами.
5.	Діловий словник [13]	Відповідальність компанії по відношенню до громадськості та навколишнього середовища (як екологічного та соціального), в якій вона здійснює свою діяльність. Компанії реалізують цю поведінку, шляхом переробки відходів, скорочення забруднення навколишнього середовища, створення освітніх та соціальних програм.
6.	Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні [14]	Відповідальне ставлення будь-якої компанії до свого продукту або послуги, споживачів, працівників, партнерів; активна соціальна позиція компанії, яка полягає у гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі з суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем.
7.	Соціальна відповідальність в Україні [15]	Соціальна захищеність та дотримання прав працівників, відповідальність перед споживачами, виконання законодавства, раціональне використання ресурсів і турбота про екологію, дотримання прав людини, благодійна діяльність, відповідальність перед партнерами і суспільством.

Бізнес суспільство представляє КСВ в якості узагальнюючого терміну, який вказує, що етичний бізнес повинен діяти як відповідальний громадянин суспільства. Ділова етика є частиною філософії бізнесу, філія філософії, яка займається філософськими, політичними, етичними основами бізнесу та економіки. Введення навчальних курсів з «Етики», «Економічної етики», «Етики бізнесу» в систему вищої освіти та MBA є так само однією із ефективних форм виробки певної етичної чутливості майбутніх фахівців, що будуть задіяні у сфері економіки [14].

Організації повинні брати участь у більш цілеспрямованій стратегії для досягнення стійкого вирішення соціальних та екологічних проблем. Донедавна права людини не відігравали досить великої ролі при реалізації КСВ. Мері Робінсон, колишній Верховний комісар ООН з прав людини та колишній президент Ірландії, відзначила, що «практично всі корпоративні дебати у сфері політики корпоративної соціальної відповідальності в усьому світі не роблять посилання на навмисних стандартів у галузі прав людини». У 2008 році під час 60-річчя Загальної декларації прав людини, підкреслено, що захист прав людини є спільною відповідальністю урядів та їх громадян, організацій та їх співробітників по всьому світу. Права людини визначаються як основні стандарти, спрямовані на забезпечення гідності і рівності для всіх [15]. Декларація ООН з Прав Людини закликає кожен орган товариства, відігравати

свою роль у дотриманні прав людини. Таким правом, зокрема, є право на освіту. Хоча були зроблені значні зусилля, щоб забезпечити стійкий розвиток в менеджмент-освіті [16], акцент завжди був більше на екологічній та економічній стійкості [17]. Модель відповідальної та стійкої освіти ще не стала вбудованою в КСВ.

Публікація двох доповідей Спеціального представника Генерального секретаря ООН з питань бізнесу та прав людини, Джон Раггі, в 2008 році привернули увагу вчених, що займаються КСВ і привели до помітного збільшення пов'язаних публікацій в цьому напрямку. У цих доповідях, Раггі представив тристоронню структуру, що складається з: «корпоративної відповідальності по дотриманню прав людини; державного мита, щоб захистити права людини; а також ефективного виправлення порушень прав людини» [18]. На думку А.М. Колота справедливим є твердження, що нині основним критерієм ефективної діяльності підприємства є не прибуток, а більш складний соціально-економічний феномен – конкурентоспроможність. Конкурентоспроможність – похідна від компетенцій та навичок персоналу, які отримуються та вдосконалюються протягом процесу стійкої безперервної освіти. Прибутковість і конкурентоспроможність пов'язані між собою. Саме конкурентоспроможність є умовою довгострокової прибутковості. Як зазначає Р. Дал: «Сьогодні абсурдно розглядати корпорації просто як підприємства, що засновані для єдиної мети

отримання прибутку. Ми, громадяни, даємо їм спеціальні права, владу і привілеї, захист і переваги на основі розуміння, що їхня діяльність буде приносити нам користь. Кожна корпорація має розглядатися як соціальне підприємство, чие існування і рішення можуть бути виправдані, тільки якщо вони служать суспільній або соціальній меті» [19].

Більше фірм формують альянси з некомерційними організаціями, що тисне на бізнес приймати більш активну участь у вирішенні соціальних проблем, практикувати методи стабільного управління. У світлі цього, бізнес-вихователі несуть відповідальність за наявність у бізнес-студентів знань та інструментів, щоб у майбутньому вони були здатні керувати в більш складному світі та усвідомлювати багатогранні (не тільки економічні) наслідки від своїх рішень. Майбутні лідери бізнесу повинні розуміти наслідки цих безпрецедентних глобальних криз і зрозуміти, що заохочення прав людини є обов'язком кожного органу товариства. Багатомірні концептуалізації стійкості розвитку не тільки забезпечують корисну основу для розуміння принципу стійкого розвитку, але Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури наполягає, що органи освіти повинні вирішувати всі три виміри (економічні, екологічні та соціальні), так щоб студенти могли розвивати необхідні знання, розуміння і навички, сприяючи поліпшенню у всіх трьох галузях стійкого розвитку.

Існує велика кількість некомерційних організацій, асоціацій і мереж навчання, які орієнтовані на сталий та відповідальний розвиток у питанні бізнесу та прав людини. Глобальні ініціативи з прав людини та бізнесу включають: Асоціацію стійкості в галузі вищої освіти; Глобальний договір ООН; є Центр Інститута Аспен для бізнес-освіти; Принципи Відповідального Управління Освітою; Інститут світових ресурсів; Аспен інститут, Ініціатива «Соціальні інновації через бізнес»; Асоціація з розвитку університетських шкіл бізнесу (AACSB) Етика / Стійкість Ресурсний центр, інші [20].

Одним з найбільш помітних ініціатив, що прагне відстоювати інтеграцію стійкості в бізнес-освіті і особливо підкреслює важливість ролі прав людини є Глобальний договір ООН. Договір пропонує підприємствам підтримати і прийняти набір таких основних цінностей:

- підтримка і повага захисту проголошених на міжнародному рівні прав людини;
- підтримка свободи асоціацій та прав на ведення колективних переговорів;
- ліквідація всіх форм примусової та обов'язкової праці;
- ефективне скасування дитячої праці;
- ліквідація дискримінації щодо праці та занять;
- підтримка всебічного підходу до вирішення екологічних проблем;
- сприяння підвищенню екологічної відповідальності;

- сприяння розвитку та поширенню екологічно безпечних технологій;
- робота по боротьбі з корупцією у всіх її формах.

Ще однією важливою глобальною ініціативою, яка сприяє інтеграції питань сталого розвитку в бізнес-освіті є Центр Інститута Аспен для бізнес-освіти, який прагне надихнути майбутніх лідерів бізнесу до інновацій на перетині корпоративних прибутків і соціальних наслідків. Їх метою є радикальна переорієнтація бізнес-освіти для охоплення принципів сталого розвитку суспільства під впливом корпорацій, а також сприяння керівництву на основі моральних та етичних цінностей. Основні напрямки ініціативи включають зменшення бідності, та глобальних проблем, які тісно пов'язані з викликами із прав людини так само як ГДООН і Принципи Відповідального Управління Освітою.

Основною метою Етичної Глобальної Ініціативи є становлення цінностей та принципів прав людини в глобальному масштабі. Деякі з їхніх цінностей і принципів у галузі прав людини включають в себе наступне [21]:

- підтвердження загальних обов'язків по вирішенню глобальних проблем і ствердженнь, що загальні проблеми соціального суспільства не зупиняються в мережі національних кордонах;
- визнання, що всі люди рівні у своїй гідності;
- охоплення важливості статі і необхідності уваги до різних впливів економічної та соціальної політики на жінок і чоловіків;
- підтвердження, що світ насичений технологіями і торгівлею також повинен бути насиченим спільними цінностями, нормами поведінки, а також системи звітності.

Повага прав людини є частиною філософії бізнесу. Студенти повинні розуміти важливість оцінки організаційного успіху в першу чергу з точки зору значення результатів діяльності корпорації для людини. У відповідь на зростаюче усвідомлення соціальних криз у світі відбувається глобальна зміна освіти. Увага більш сфокусована на людському капіталі. Отже, корпорації несуть моральну відповідальність за підготовку майбутніх фахівців для генерації стійкої цінності для бізнесу та суспільства.

На сьогодні в Україні сформовано ряд мотивуючих чинників становлення вітчизняної моделі КСВ. Чинниками формування вітчизняної моделі корпоративної соціальної відповідальності є: позиціонування України у глобальному бізнес-середовищі, географічна належність до регіону зі стійкими традиціями у сфері КСВ – Європейського Союзу, підтримка глобальних ініціатив: Глобального договору Організацій Об'єднаних Націй (ГД ООН), Керівництва для мультинаціональних підприємств Організацій економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Всесвітньої ради бізнесу із сталого розвитку, Принципів ООН з соціальної відповіда-

льності інвесторів, Глобальної ініціативи зі звітності, Міжнародного стандарту ISO 26000 «Керівництва по соціальній відповідальності». У 2010 р. українські вищі навчальні заклади отримали змогу впроваджувати окрему дисципліну «Корпоративна соціальна відповідальність» до навчального плану напрямків «Економіка і підприємництво» та «Менеджмент і адміністрування»: Міністерство освіти і науки України ухвалило відповідну програму [22].

Висновки

КСВ – це перманентне формування взаємовигідних стосунків бізнесу та суспільства у цивілізованому світі. Європейська комісія наполягає на розвитку та більшій інтеграції КСВ в про-

грами освіти і наукові дослідження. Розвиток КСВ вимагає нових навичок, а також змін в цінностях та поведінці. Існують численні глобальні ініціативи з підтримки реалізації концепції КСВ. Державні органи можуть відігравати важливу роль у стимулюванні реалізації прав на освіту в КСВ та методів відповідального громадянства у відповідних навчальних програмах. Формування та розвиток вітчизняної моделі КСВ дозволить гармонізувати цілі соціальної політики держави та бізнес цілі компаній українського бізнес-середовища. Розробка вітчизняної моделі КСВ стає перспективним напрямом подальших досліджень.

Список літератури:

1. Аболіна Т.Г. Методи підвищення моральної компетенції персоналу та соціальні ініціативи компаній [Текст] / Аболіна Т.Г., // Прикладна етика [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uchebnikonline.com/etika_estetika/prikladna_etika_-_abolina_tg/prikladna_etika_-_abolina_tg.htm.
2. Lectures on Ethics: The Cambridge Edition of the Works of Immanuel Kant, translated by Peter Heath [Текст]. – Cambridge University Press. – 1997. – 540 p.
3. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент [Текст] / Ф. Котлер, К.Л. Келлер; [пер. сангл. С. Жильцова, М. Жильцова, Д. Раевской; науч. ред. А. М. Немчин, В. А. Дуболазов] – 12-е изд. – Москва [и др.]: Питер, 2012. – 816 с.
4. R. T. DeGeorge, Customers who viewed Business Ethics [Текст] / R.T. DeGeorge // Business Ethics. – vol. 7. – 2011. – 534 p.
5. McWilliams A. Corporate Social Responsibility: Strategic Implications [Текст] / A. McWilliams, D. Siegel, P.M. Wright // Journal of Management Studies. – vol 43.– no.1. – 2006. – 1– 18 p.
6. Shamir R. Socially Responsible Private Regulation: World-Culture or World-Capitalism? [Текст] / R. Shamir // Law & Society Review. – vol. 45. – issue 2.–2006. – 313– 336p.
7. Marcel van Marrewijk Concept sand Definitions of CSR and Corporate Sustainability: Between Agency and Communion [Текст] / Marcel van Marrewijk, // Journal of Business Ethics. – vol. 44; – issue 2/3.– 2003.–95-105p.
8. European Commission. Corporate Social Responsibility: a new definition, a new agenda for action [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-730_en.htm.
9. Matthews R. Environmental Sustainability Goals for Business – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1199>.
10. The World Business Council for Sustainable Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wbcsd.org/work-program/business-role/previous-work/corporate-social-responsibility.aspx>.
11. United Nations Industrial Development Organisation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unido.org/en/what-we-do/trade/csr/what-is-csr.html>.
12. Business dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.businessdictionary.com/definition/corporate-social-responsibility.html>.
13. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні від 16.12.2005 р. Офіційний сайт Центру розвитку КСВ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csr-ukraine.org>.
14. Зінченко А.Г. Соціальна відповідальність в Україні: Погляди різних стейкхолдерів. Регіональний аспект [Текст] / А.Г. Зінченко, М.А. Саприкіна // – К.: Фонд «Східна Європа», 2008. – 60 с.
15. Ferrell O.C., Fraedrich, & FerrellJ/ Business ethics and social responsibility [Текст] /O.C. Ferrell, J.Fraedrich, & Ferrell // Ethical Decision Making for Business – vol.9 – 2013. – 1-27p.
16. United Nations Global Compact. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unglobalcompact.org>.

17. Giacalone R.A., Thompson K.R. Business ethics and social responsibility education: Shifting the worldview [Текст] /R.A. Giacalone, K.R. Thompson//Academy of Management Learning & Education. – vol.5. – 2006. – 266-277 p.
18. Bansal P., Roth K. Sustainability in Strategic Management: The Quest for new Root Metaphors [Текст] / P. Bansal, K. Roth//Academy of Management Learning and Education. – vol. 9. –2000. – 413-428 p.
19. Scheffer D., Kaeb C. The Five Levels of CSR Compliance: The Resiliency of Corporate Liability Under the Alien Tort Statute and the Case for a Counterattack Strategy in Compliance Theory [Текст] / D. Scheffer, C. Kaeb// Berkeley Journal of International Law. – vol. 29.– 2010.– 101-63 p.
20. Palthe J. Integrating human rights in business education: Embracing the social dimension of sustainability [Текст] /J. Palthe//Journal of Education for Business. – vol.88. – no.2. – 2013.–117-124 p.
21. Report of the Ethics Education Task force to AACSB International’s Board of Directors (AACSB, St. Louis, MO).– 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aacsb.edu>.
22. Корпоративна соціальна відповідальність / Програма навчальної дисципліни для студентів галузей знань «Економіка та підприємництво», «Менеджмент та адміністрування» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=gr/>.

Надано до редакції 09.10.2015

Євдокимова Марія Олексіївна / Maria O. Yevdokimova
glaswebcom@gmail.com

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Роль корпоративної соціальної відповідальності у дотриманні прав людини на освіту [Електронний ресурс] / М. О. Євдокимова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 5 (21). – С. 131-136. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opi.ua/files/archive/2015/n5.html>